

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająk

Warszawa, dnia lipca 2009 r.

Pan
Cezary Grabarczyk
Minister Infrastruktury

LSZ-410-62-03-09

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła kontrolę Ministerstwa Infrastruktury w Warszawie, zwanego dalej Ministerstwem, w zakresie realizacji w latach 2004-2008 wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” (dalej Program) oraz pozyskiwania na ten cel pozabudżetowych środków finansowych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 24 czerwca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej zadań określonych w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program ochrony brzegów morskich”² (dalej ustawa o ustanowieniu Programu) w latach 2004-2008 oraz pozyskiwanie środków pozabudżetowych na jego realizację.

W badanym okresie minister właściwy do spraw gospodarki morskiej nie podjął należytych starań o umieszczenie w budżecie państwa środków na realizację Programu w wymaganej wysokości. W ustawach budżetowych na Program przeznaczono łącznie 130 mln zł (po 26 mln zł w każdym roku), tj. o 11.531,3 tys. zł mniej, niż wynikało to z art. 4 ust.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 67, poz. 621

2 i 3 ustawy o ustanowieniu Programu. Stosownie do postanowień tych przepisów planowane nakłady z budżetu państwa na realizację zadań przewidzianych Programem nie mogą być w poszczególnych latach mniejsze niż 25.550 tys. zł, z tym, że kwota ta powinna być przeliczana według wskaźnika inflacji z cen 2001 r. na ceny z roku realizacji zadań. W okresie tym kwoty ujęte w budżecie państwa nie zostały ustalone z zastosowaniem wskaźników inflacji na ceny z poszczególnych lat realizacji Programu i były zaniżone o kwotę: 1.162,3 tys. zł w 2004 r., 1.732,7 tys. zł w 2005 r., 2.010 tys. zł w 2006 r., 2.710,2 tys. zł w 2007 r. i 3.916,1 tys. w 2008 r. Do czasu kontroli NIK Ministerstwo nie podjęło także żadnych działań w celu pozyskania środków pozabudżetowych, z których również powinien być finansowany Program, tym samym nie spełniono wymogu określonego w art. 4 ust. 1 cyt. ustawy.

Do 2007 r. włącznie, urzędy morskie otrzymywały z Ministerstwa polecenie zgłaszania potrzeb tylko do wysokości 26 mln zł. Coroczne akceptowanie ustalonego przez Ministra Finansów (na etapie planowania budżetu) limitu wydatków na realizację Programu niezgodnego z ustawą o ustanowieniu Programu, tj. w wysokości 26 mln zł, i niepodjęcie żadnych działań w celu ustalenia tych wydatków zgodnie z cytowaną ustawą, stanowiło naruszenie ustawowego obowiązku nadzoru nad realizacją Programu (art. 3 ust. 1 cyt. ustawy). Dopiero w 2008 r., w ramach planowania budżetu na 2009 r., urzędy zostały powiadomione przez Ministerstwo o możliwości zgłaszania realnych potrzeb na realizację Programu.

W ocenie NIK, w okresie objętym kontrolą nadzór ministra do spraw gospodarki morskiej był niewystarczający również w zakresie realizacji zadań Programu. Departament odpowiedzialny za nadzór nad realizacją Programu nie prowadził kontroli realizacji zadań nim objętych. W 2006 r. i 2007 r. nie weryfikowano także danych i sprawozdań przesyłanych do Ministerstwa przez urzędy morskie, a sprawozdania i harmonogramy sporządzone przez ministra do spraw gospodarki morskiej przedkładane były Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej terminowo, ale nie zawsze przedstawiały pełną informację o poniesionych wydatkach na realizację Programu.

W harmonogramie na 2007 r. ujęto zadanie dotyczące sztucznego zasilania brzegu w Niechorzu na odcinku km 365,2-367,2, tj. wykraczającym o 800 m w stosunku do zadania określonego w załączniku do ustawy o ustanowieniu Programu, który stanowił że sztuczne zasilanie brzegu w Niechorzu powinno odbywać się na odcinku km 366-368,3. Ww. 800 m zostało wykonane i sfinansowane za kwotę 458.656 zł pochodzącą ze środków przeznaczonych na realizację Programu, co stanowiło naruszenie art. 5 ustawy o ustanowieniu Programu.

Wykonanie tego odcinka zostało również wykazane w sprawozdaniu ministra do spraw gospodarki morskiej za 2007 r. W sprawozdaniach za lata 2007-2008 nie ujęto także informacji o wydatkowaniu kwot środków niewygasających. Środki niewygasające z upływem 2006 r. wynosiły 660 tys. zł, z czego w 2007 r. wydatkowano 658,7 tys. zł. Środki niewygasające z upływem 2007 r. wynosiły 7.277,2 tys. zł, z czego wydatkowano kwotę 4.882,6 tys. zł (2.394,6 tys. zł niewykorzystano).

Środki finansowe pochodzące z Programu wykorzystywano niezgodnie z przeznaczeniem również przy wykonywaniu monitoringu brzegu morskiego, co stanowiło naruszenie art. 2 pkt 3 w związku z art. 5 cyt. ustawy. Monitoring całego brzegu morskiego będącego w administracji urzędów morskich finansowany był ze środków finansowych Programu, mimo że długość brzegu objętego Programem wynosiła 188,5 km, tj. 44% całej długości brzegu morskiego.

Pomimo wymogu określonego w art. 2 pkt 2 ustawy o ustanowieniu Programu zapewnienia stabilizacji linii brzegowej według stanu z 2000 r., Ministerstwo nie było w stanie stwierdzić, czy zgodnie z tym wymogiem utrzymano linię brzegową. Spowodowane to było nieustaleniem jej przebiegu w 2000 r. na całej długości brzegu.

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej nie wystąpił o stosowne zmiany obowiązującej ustawy, pomimo że podzielał pogląd dyrektorów urzędów morskich o konieczności:

- monitorowania całego brzegu morskiego,
 - wykonania zabezpieczeń linii brzegowej na niektórych odcinkach nie objętych Programem,
- a także nie znał przebiegu brzegu w 2000 r. na całej jego długości. Bez zmiany ustawy akceptował finansowanie powyższych działań ze środków przeznaczonych na realizację Programu.

Przedstawiając Panu Ministrowi powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. *Podjęcie działań zmierzających do pozyskania środków pozabudżetowych na realizację Programu.*
2. *Przeprowadzanie kontroli realizacji zadań wykonywanych w ramach Programu.*
3. *Podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmiany ustawy o ustanowieniu Programu w zakresie sprecyzowania mierników zachowania linii brzegowej oraz aktualizacji obszarów objętych Programem.*

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Ministra w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego

wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie, do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały.